

Vår ref: INRO

Deres ref: 18/6637-2

Dato 20.08.2019

Innspill til Stortingsmelding om arbeidslivsrelevans i høyere utdanning

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til invitasjon fra statsråd Iselin Nybø til å komme med innspill til stortingsmelding om arbeidslivsrelevans i høyere utdanning.

Innledning

Likestillings- og diskrimineringsombudet har som mandat å arbeide for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, etnisitet, religion, alder, seksuell orientering og nedsatt funksjonsevne, og håndhever diskrimineringslovgivingen på disse områdene.

Ombudet har også tilsynsansvar med at norsk rett og forvaltningspraksis er i samsvar med de forpliktelsene Norge har etter FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD), FNs kvinnediskrimineringskonvensjon (CEDAW) og FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsett funksjonsevne (CRPD).

Utdanning og samfunnsutvikling

Innledningsvis skriver statsråden følgende om utdanning: «Den skal bidra til at samfunnet utvikles, til å håndtere store samfunnsutfordringer og til å gi arbeidslivet tilgang til kvalifisert arbeidskraft slik at vi kan sikre økonomien og velferden.»

Dette er hovedgrunnen til at Likestillings- og diskrimineringsombudet (heretter LDO) ønsker å komme med innspill til arbeidslivsrelevansmeldingen.

Utdanningsvalg i Norge er svært kjønnsdelt. Dette gir konsekvenser for arbeidstakere og arbeidsgivere. For arbeidstakere begrenses *mulighetene* for valg når man skal kvalifiseres/utdannes til arbeidslivet. Det er en rekke sosiale normer, forventninger og noen ganger også praktiske forhold som gjør at det er vanskelig å være mann i et veldig kvinnedominert yrke, og omvendt.

For arbeidsgivere begrenser det *tilgangen* de har til kompetanse og arbeidskraft og hvilket mangfold de kan få til på arbeidsplassen.

LDO mener derfor at det er nødvendig at kjønnsperspektivet tas inn i arbeidslivsrelevansmeldingen.

Hva innebærer det å jobbe i de ulike bransjene?

Et økt samarbeid mellom arbeidsgivere og utdanningsinstitusjonene om en mer arbeidslivsrelevant utdanning, kan bidra til å gjøre norsk ungdoms utdanningsvalg mindre kjønnsdelt ved at innholdet i arbeidet og mulighetene som finnes i ulike jobber komme tydeligere frem. Det å jobbe innenfor helsesektoren er ikke bare «varme hender», men også høyteknologi. Det å jobbe innenfor STEM-fagene er ikke bare «tekniske løsninger», men også store bidrag for mennesker.

Karriereveiledning

LDO ser positivt på at Stortingsmeldingen skal omhandle karriereveiledning og at det skisseres en styrking av veiledningen.

Vi anbefaler at regjeringen jobber aktivt for at karriereveiledning på alle nivå (fra utdanning til praksis) har et tydelig kjønns- og mangfoldperspektiv slik at vi er sikret at studenter får fremstilt alle valgmuligheter de har basert på kunnskap, ønsker og kompetanse.

Denne våren har LDO avholdt møter med etnisk minoritetsungdom. De forteller om erfaringer med at elever med etnisk minoritetsbakgrunn får råd om å velge utdanning på lavere nivå enn karakterene skulle tilsi. Det er også grunn til å tro at tilsvarende mekanismer rammer når det gjelder å velge utradisjonelt i det kjønnsdelte arbeidslivet.

Etter- og videreutdanning

LDO håper at Stortingsmeldingen kan bringe inn et kjønnsperspektiv i debatten rundt etter- og videreutdanning. Det er viktig å få god kunnskap om strukturer i arbeidsliv og samfunn som eventuelt gjør at menn eller kvinner får dårligere muligheter.

Avslutning

LDO takker for mulighetene til å gi innspill og stiller gjerne opp med vår kunnskap i det videre arbeidet med Stortingsmeldingen om arbeidslivsrelevans.

Med hilsen

Rønnaug M. Retterås (sign)

Avdelingsleder

Inger Eline Romundgard (sign)